

IN MEMORIAM KAREL HUSA (1921-2016) BUITENLANDS LID KLASSE KUNSTEN

Geachte consorores en confraters,

Op 14 december van vorig jaar overleed de Amerikaanse componist van Tsjechische herkomst Karel Husa, sinds 1974 buitenlands lid van deze Klasse.

Karel Husa werd geboren in Praag op 7 augustus 1921. Vanaf 1939 studeerde hij aan het Conservatorium van zijn geboortestad en in 1946 ging hij naar Parijs om zijn studies te vervolmaken bij Arthur Honegger en Nadia Boulanger voor compositie en bij André Cluytens, Eugène Bigot en Jean Fournet voor orkestdirectie. In 1949 ontnam de communistische regering van Tsjecho-Slowakije hem zijn paspoort en werd hij dus vaderlandsloos. In 1953 dirigeerde hij nog de eerste Europese uitvoering van Bela Bartok's "Wonderbare Mandarijn" en in het jaar daarop werd hij uitgenodigd door de Amerikaanse Cornell University te Ithaca (N.Y.), waaraan hij zou verbonden blijven tot in 1992 als hoogleraar voor compositie en muziektheorie. In 1959 was hij reeds Amerikaans staatsburger geworden.

Persoonlijk maakte ik kennis met Karel Husa in de jaren 60 toen zijn 1ste Symfonie werd gecreëerd door het symfonieorkest van de B.R.T. onder leiding van Daniel Sternefeld. In een nieuwjaarskaart anno 2004 herinnerde de 82-jarige componist nog aan die tijd en aan zijn kennismaking met Victor Legley, Léonace Gras, Daniel Sternefeld, en uw dienaar. Vermoedelijk werd Husa verkozen tot buitenlands lid van deze Klasse door toedoen van gewezen confrater Victor Legley die in 1972 bestuurder-voorzitter was van de Academie.

Karel Husa was een uiterst vruchtbaar componist, wat hem talrijke prijzen en onderscheidingen opleverde tijdens zijn lange loopbaan. In 1949 reeds ontving hij in Parijs de Lili Boulangerprijs voor zijn 1ste Strijkkwartet. Voor zijn 3de Strijkkwartet ontving hij in 1969 de Pulitzerprijs en voor zijn Celloconcerto kreeg hij in 1993 de Grawemeyer Award. Recentere werken zijn het Concerto voor orkest in 1986, het 4de Strijkkwartet in 1991 en het Vioolconcerto, een opdracht van de New York Philharmonic voor hun 150ste verjaardag in 1993.

Husa's muzikale retoriek bestaat uit een amalgaam van heden en verleden dat een succesvolle combinatie vormt tussen een hedendaags harmonisch idioom en een haast neoklassieke aandacht voor evenwicht, vorm en doorzichtigheid. Dramatische crescendo's, dynamische contrasten, het gebruik van slagwerk en van kwarttonen vormen het waarmerk van zijn stijl en de synthese van traditionele en nieuwe elementen hebben zijn muziek toegankelijk gemaakt voor een ruim luisterpubliek.

Als voorbeeld van Husa's muziek koos ik een fragment uit zijn meest gekende en wereldwijd verspreide compositie, de "Music for Prague 1968". Dit werk is een onmiskenbare hulde aan zijn geboortestad, toen die door het Russische leger werd bezet en genadeloos onderworpen werd aan het gehate Sovjetregime. "Music for Prague", eerst gecomponeerd voor symfonisch blaasorkest, maar later bewerkt voor

symfonieorkest, kende om en bij de 8000 uitvoeringen overal ter wereld. Karel Husa verheugde zich in het bijzonder over het succes van dit werk en hij zei een oude droom te verwezenlijken, toen hij de orkestversie op 13 februari 1990 in Praag met het Tsjechisch Filharmonisch Orkest kon uitvoeren. Uit "Music for Prague 1986" beluisteren we nu het 4de deel "Toccatà" in een opname van het Slowaakse Radio Symfonieorkest o.l.v. Barry Kolman.

André Laporte
15 februari 2017